

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Zvláštní škola Hranice, okres Přerov

Motošín 216
753 01 Hranice

Identifikátor školy: 600 027 040

Zřizovatel: Školský úřad Přerov, Bří Hovůrkových 17, 751 52 Přerov

Školský úřad Přerov, Bří Hovůrkových 17, 751 52 Přerov

Termín konání orientační inspekce: 7. - 11. ledna 2000

Čj.	135 012/00-011092
Signatura	om4nt201

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

Zvláštní škola je zařazena do sítě škol, předškolních a školských zařízení Rozhodnutím MŠMT ČR čj. 12 460/99-21. Sdružuje pomocnou školu a školní družinu.

Ve školním roce 1999/2000 je v osmnácti třídách školy vyučováno celkem sto čtyřicet žáků.

Učebny školy jsou umístěny na třech místech ve městě. Hlavní budova Zvláštní školy Hranice, Motošín 216 je v nevyhovujícím stavu. Učebny jsou malé, bez tekoucí vody, některé jsou průchozí do další místnosti. Po povodni v roce 1997 jsou zdi budovy trvale promáčené, na stěnách se objevují bílé plochy. Množství naměřeného radonu v roce 1996 třikrát převyšovalo zákonné normy.

Třídy na odloučených pracovištích jsou dostatečně prostorné, vybavené novým žákovským nábytkem a esteticky doplněny výrobky dětí i učitelek.

Žádost o investiční a neinvestiční účelovou dotaci na stavbu nové školy opětovně podala ředitelka školy zřizovateli dne 21. října 1999.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Při hodnocení kvality vzdělávání se inspekce zaměřila na předměty: český jazyk, řečová výchova a přírodovědné předměty ve třídách zvláštní školy.

Český jazyk a řečová výchova

Týdenní hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá schválenému učebnímu plánu. Učivo jednotlivých ročníků je v souladu se vzdělávacím programem zvláštní školy.

Kontrolou zpracovaných tematických plánů učiva a zápisů v třídních knihách bylo zjištěno správné členění všech složek obou předmětů. Drobné nedostatky v plánování čtení a literatury (chybějící úkoly pro procvičování techniky čtení, besedy o knihách, návštěvy knihovny a výstavy knih) byly s vyučujícími projednány během inspekce.

Personální podmínky z hlediska odborné způsobilosti učitelů jsou velmi dobré. Z celkového počtu dotovaných hodin českého jazyka je odborně odučeno na 1. stupni 100% a na 2. stupni 85%. Řečová výchova je ve všech třídách vyučována odborně (100 %).

Prostředí učeben hlavní budovy je i přes aktuální výzdobu žákovskými pracemi málo podnětné. Zvláště v menších třídách není vytvořen dostatečný prostor k případným psychorelaxačním aktivitám a stísněné podmínky neumožňují změny činností (skupinové vyučování, třídění obrázků na magnetických tabulích apod.). Materiální podmínky pro výuku předmětu český jazyk a řečová výchova jsou na dobré úrovni, učitelé je vhodně doplňují vlastními pomůckami. Pro výuku však chybí výpočetní a didaktická technika a logopedická zrcadla. Většina učeben je vybavena moderním školním nábytkem a lavicemi s nastavitelnou výškou.

Příprava všech učitelů na výuku sledovaných předmětů byla pečlivá a účelná. Sledované hodiny měly promyšlenou strukturu odpovídající stanoveným výukovým cílům, s nimiž seznámili učitelé žáky na začátku hodiny. Organizační pokyny k výuce zadávali učitelé jasně a srozumitelnou formou, několikrát se přesvědčili, zda žáci zadaným úkolům rozumí. Většina použitých vyučovacích metod a forem práce směřovala k upevňování a prohlubování již získaných vědomostí z minulých vyučovacích hodin. V nižších třídách využívaly učitelky k procvičení učiva různé hry, např. řešení hádanek, doplňovaček, dramatizaci a další aktivizační formy práce. U starších ročníků převládalo frontální učení s vysvětlováním a ukázkami z knih. Samostatná individuální práce s učebnicí a dalšími doplňujícími texty byla

dominantní při práci žáků ve třídách na druhém stupni.

Slabším žákům věnovali všichni učitelé maximální pozornost zejména formou individuálního vysvětlování u tabule či přímo v lavici. Práce ve skupinách a diferenciaci učiva dle náročnosti se objevila jen sporadicky.

Učitelé vhodně motivovali žáky zejména ve spojení s oznámením obsahu vyučování. Průběžná motivace s častým povzbuzováním posilovala sebevědomí žáků. Důraz na výchovnou stránku výuky ve spojení s veškerým děním ve škole byl patrný u všech vyučujících.

V hodnocení výkonů žáků převažovalo kladné vyjádření učitelů, případy chybného plnění úkolu využili učitelé k analýze chyb. Dílčí nedostatky byly zaznamenány při kontrole sešitů (nedůsledné opravy cvičení, nedbalá úprava sešitů žáků zejména ve vyšších třídách). Frekvence známek v žákovských knížkách byla přiměřená.

Všichni učitelé vytvářeli prostor pro diskusi, vhodně a vstřícně komunikovali se žáky a pozitivně tak ovlivňovali podmínky výuky. Cíleně vedenou komunikací zaměřenou na správnou výslovnost se vyznačovaly zejména hodiny řečové výchovy a českého jazyka na 1. stupni. Některé nežádoucí projevy žáků (vykřikování, nekázeň, nevhodné poznámky apod.) se objevily pouze v jedné třídě.

Všichni žáci projevovali kladný vztah k výuce českého jazyka i řečové výchovy.

Kvalitu vzdělávání v předmětech český jazyk a řečová výchova hodnotí ČŠI jako velmi dobrou.

Přírodovědné předměty (přírodověda, přírodopis, chemie, fyzika)

Učební plán realizovaného vzdělávacího programu je ve sledovaných předmětech plněn. Časově tematické plány obsahují veškeré učivo stanovené učebními osnovami, v naprosté většině případů poskytují dostatečný prostor k jeho upevnění a procvičení. Jsou v nich zapracována rovněž i témata vztahující se k ochraně člověka za mimořádných situací. Drobné nedostatky v časovém plnění tematických plánů byly zjištěny v přírodopisu (třída VII. A, IX. B). Rezervy jsou v rozsahu plánování např. v zařazování exkurzí a besed (přírodopis) do těchto plánů.

Poznatky a praktické dovednosti především z předmětů chemie a fyziky si mohou žáci prohlubovat v přírodovědném kroužku.

Výuka sledovaných předmětů je plně zabezpečena vyučujícími se stanovenou odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný typ školy.

Odborné učebny pro přírodovědné předměty z důvodu omezených prostorových podmínek škola nemá. Zabezpečení žáků učebnicemi a pracovními sešity je úplné a odpovídá požadavkům vzdělávacího programu školy. Standardní je vybavení běžnými učebními pomůckami, encyklopediemi a videoprogramy. Moderní didaktické prostředky (počítače a výukové programy) nejsou vyučujícím k dispozici. Využití videoprojekce je v podmínkách školy komplikované, vyžaduje přemísťování žáků, obsluha přístroje je mimo učebnu. Většina vyučujících si zpracovává vlastní písemné testy pro žáky.

V rozvrhu hodin jsou přírodovědné předměty zařazeny vhodně (nejčastěji na třetí a čtvrtou vyučovací hodinu). Psychohygienické požadavky na výuku vyučující respektovali. Učební činnosti v průběhu hodin častěji střídali. Výukové tempo odpovídalo věkovým kategoriím, přetěžování žáků nebylo zjištěno.

V souladu s obecnými výukovými cíli jednotlivých předmětů, které jsou deklarovány v učebních osnovách, kladli všichni vyučující důraz na praktické využití získávaných poznatků, na spojení teorie s praxí. Naprostá většina z nich věnovala rovněž pozornost výchovné stránce

výuky. Vhodně uplatňovali mezipředmětové vztahy a využívali regionální zvláštnosti. Z hlediska organizace hodin byla většinou vyučujících volena hodina základního typu (smíšená), v některých případech však chybělo shrnutí a utřídění nových poznatků a závěrečné zhodnocení průběhu hodiny nebo dosažených výsledků a chování žáků. V menší části hodin, z důvodu jejich nevhodného časového rozvržení, nebyl vytvořen dostatečný prostor k prvotnímu upevnění nového učiva. Velký důraz kladli vyučující na názornost výuky, a to jak při vyvozování nové učební látky, tak i při jejím opakování. Využití učebních pomůcek bylo časté a účelné. Výběr metod odpovídal charakteru předmětů. Z expozičních převažovaly metody slovní (popis, vysvětlování, rozhovor) ve spojení s názornými metodami (pozorování, demonstrace, pokus). Částečně byla zařazena i praktická cvičení a manipulační činnost žáků například při třídění a začleňování jednotlivých prvků do různých systémů. Z hlediska stanoveného výukového cíle hodiny a učení žáků nebyly vždy všechny činnosti účelné a efektivní. Práci s dalšími zdroji informací (encyklopediemi nebo populárně naučnou literaturou, nevěnovali vyučující dostatečnou pozornost. Ve sledovaných hodinách převažoval frontální způsob práce, vhodně bylo využíváno i dalších forem, např. skupinové a samostatné práce.

Rozsah prováděných písemných záznamů učiva v sešitech žáků byl přiměřený. V průběžné kontrole sešitů některými vyučujícími byly zjištěny rezervy .

Spolupráce mezi vyučujícími a žáky byla založena na vzájemné důvěře, aktivita žáků byla úměrná zajímavosti výkladu a motivačnímu působení vyučujících. Dílčí nedostatky se projevovaly v úvodní motivaci. Na velmi dobré úrovni byla průběžná motivace, založená na aktualizaci učiva a vyvozování nových poznatků a souvislostí na základě dřívějších zkušeností žáků. Příznivě se uplatňoval přiměřený rozsah a obtížnost plněných úkolů. Hodnocení výsledků práce žáků ve sledovaných hodinách mělo motivační charakter a bylo většinou slovní. K formativnímu hodnocení žáků využívali vyučující často vlastních testů. Namátkovou kontrolou klasifikačních přehledů a žákovských knížek byla z hlediska četnosti známek zjištěna přiměřená klasifikace.

Komentáře a poznámky k činnosti žáků byly pochvalné, oceňující, žákům byla průběžně poskytována pozitivní pomoc. Z hlediska rozvoje komunikativních dovedností se většina vyučujících při rozhovoru s žáky spokojovala s jednoslovnými odpověďmi na jednoduché, návodné otázky.

ČŠI hodnotí kvalitu výuky sledovaných předmětů jako průměrnou, pozitiva a negativa přibližně v rovnováze.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je hodnocena jako průměrná až nadprůměrná. Kvalitu vzdělávání nepříznivě ovlivňují nedostatečné prostorové a hygienické podmínky.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry vedení školy se plně soustředily na zajištění pozemku pro výstavbu nové školy, jejíž potřebnost vyplývá z analýzy současného stavu, kterou předložila ředitelka současně se žádostí o účelovou dotaci na stavbu. Reálné záměry počítající s osmnácti kmenovými učebnami a dalším zázemím pro výuku a odpolední činnost žáků i učitelů reagují na současné požadavky pro zajištění speciálně - pedagogické péče žákům s mentálním postižením z Hranic a blízkého okolí.

Výukové cíle jsou stanoveny v tematických plánech učiva a v individuálních vzdělávacích plánech pro žáky s individuální výukou.

Zásadním materiálem je celoroční plán práce školy s dodatky (plán školní družiny, úkoly výchovného poradenství, preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek, plány metodického sdružení a předmětových komisí, plán spolupráce se Sdružením rodičů a popularizace školy na veřejnosti), se podíleli všichni pedagogičtí pracovníci. Plnění plánu je sledováno na jednáních pedagogické rady a pravidelných poradách pracovníků školy. Výchovně-vzdělávací akce jsou učiteli rozpracovány do měsíčních plánů, jejich termíny i úroveň plnění jsou vedením školy sledovány.

Funkční ucelený systém plánování, jeho kvalitu i rozsah v podmínkách školy hodnotí ČŠI jako vynikající.

Organizování

Předložený organizační řád je zpracovaný v souladu se závaznými právními dokumenty a s přihlédnutím k místním podmínkám. Jasně stanovuje strukturu organizace, konkrétní povinnosti zástupkyni ředitelky, třídním učitelům a všeobecné povinnosti a práva všem pedagogickým pracovníkům školy.

Výchovně-vzdělávací proces pozitivně ovlivňují svou prací metodické orgány - tři předmětové komise (tělesné výchovy, pracovního vyučování dívek a chlapců) a tři metodická sdružení (dle stupňů školy). Podílejí se na plánování práce školy, koordinaci výuky jednotlivých předmětů, předávání zkušeností mezi vyučujícími získanými z vlastní práce a z účasti na dalším vzdělávání. Je jim rovněž delegována odpovědnost za výběr a organizování školních a mimoškolních akcí. Poradním orgánem ředitelky školy je rovněž pedagogická rada a v případě řešení výchovných problémů žáků výchovný poradce a výchovná komise školy.

V dokumentaci upravující organizaci výchovně-vzdělávací práce školy (vnitřní řád, rozvrh hodin, třídní knihy a výkazy, režim přestávek) nebyly namátkovou kontrolou zjištěny nedostatky.

Rozhodnutí ředitelky školy o uvolnění žáků z výuky nebo prodloužení školní docházky byla učiněna v souladu s právními předpisy, na základě žádostí zákonných zástupců a případných lékařských doporučení. Kontrolou rozhodnutí o přijetí žáků do prvního ročníku ve školním roce 1999/2000 bylo zjištěno, že obsahují všechny náležitosti správního řízení, jsou podloženy doporučeními odborných pracovišť a souhlasem zákonných zástupců žáků.

Informační systém je založen na standardních prostředcích. Rodiče žáků jsou informováni prostřednictvím žákovských knížek, konáním třídních schůzek, telefonickým, písemným i osobním kontaktem s vyučujícími i vedením školy. Spolupráci se zákonnými zástupci žáků

a prezentaci školy na veřejnosti je věnována potřebná pozornost. Rodiče jsou pravidelně zváni na akce školy (soutěže, vystoupení žáků, výstavky prací), v regionálním tisku jsou zveřejňovány zprávy o její činnosti i obecné informace z oblasti speciálního školství. K účinnějšímu řízení školy získává jeho vedení informace od vyučujících také prostřednictvím dotazníkové metody (anonymní forma). Zásadní sdělení (odborné, právní, ekonomické) a závazné dokumenty a předpisy jsou projednávány na poradách, vyučujícím jsou k dispozici i na odloučených pracovištích.

Výroční zpráva je zpracována odpovědně, především hodnocení materiálně-technických podmínek a výchovně-vzdělávací práce školy má velmi dobrou vypovídací hodnotu.

K optimálnímu fungování školy jsou vytvořena jasná pravidla. Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů mají nadprůměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení pracovníků školy je založeno na účinném informačním systému a probíhá především na principu spolupráce. V odůvodněných případech, zvláště v rámci zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků nebo ke sjednocení postupů vyučujících (řešení absence žáků), využívá ředitelka školy také formy příkazové. Hlavním prostředkem operativního řízení jsou měsíční plány a pravidelné provozní porady, na nichž jsou stanovené úkoly upřesňovány a kde jsou řešeny případné problémy a nedostatky zjištěné při kontrolní činnosti. Zápisy z porad dokládají pravidelnou analytickou činnost vedení školy a přijímání konkrétních opatření v rámci jejího řízení.

Pověřování pracovníků úkoly a odpovědností za svěřené úseky je adresné, úkoly jsou termínovány a jejich plnění kontrolováno. Ředitelkou školy je účelně, v závislosti na kvalitě práce, tvořivosti, podílu na mimoškolních akcích, zapojení do dalšího vzdělávání apod. (návrh loga školy, zlepšování a výzdoba pracovního prostředí) využíváno prostředků pracovní motivace vyučujících, které umožňuje mzdový systém, včetně uznání práce formou poděkování a pochvaly na poradách.

Péče o začínající učitele je zabezpečena uvádějícími učiteli, víceméně je však ponechána na jejich zájmu o spolupráci. Chybí větší systematickosti a stanovení konkrétních oblastí v jejich vedení.

Systém, rozsah a efektivita vedení a motivování pracovníků mají nadprůměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Součástí plánu činnosti školy je i oblast kontroly ředitelky a její zástupkyně. Priority kontrolní činnosti však nejsou stanoveny. V oblasti výchovně-vzdělávací práce školy je kontrolní činnost ředitelky školy zaměřena především na výsledky, méně již na průběh (hospitační činnost). Záznamy z hospitací obsahují konkrétní závěry a doporučení, k nápravě zjištěných nedostatků jsou vedením školy přijímána následná opatření.

Vedení školy využívá vlastních evaluačních nástrojů. Výsledky učení žáků jsou sledovány pravidelnými prověrkami v českém jazyce, matematice a počtech. Ve třídách s největší absencí žáků provádí ředitelka rozbor negativních jevů s následným projednáním s třídními učiteli a přijetím opatření.

Analýza poznatků z kontrolní činnosti je prováděna také na společných poradách.

Systém a rozsah kontrolní činnosti odpovídá podmínkám školy. Účinnost kontrolního systému vykazuje převahu pozitiv.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení je velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Nesouhlas s využitím objektu pro provoz školského zařízení byl vydán Rozhodnutím okresního hygienika v Přerově čj. 7273/231.2/95 ze dne 6. listopadu. 1995.
- Možnosti přeřazení žáků s dobrými školními výsledky ze zvláštní do základní školy nebylo jejich zákonnými zástupci využito

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace
- Rozhodnutí MŠMT ČR čj. 12 460/99-21 ze dne 29. 1. 1999 o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení
- Tematické plány učiva předmětů český jazyk, řečová výchova, přírodověda, přírodopis, chemie a fyzika
- Třídní knihy školního roku 1999/2000 (2tř., 3. A, 3. B, 4. A, 5. B, 6. A, 6. B, 7. A, 8.A, 8. B, 9. A a 9. B)
- Rozvrh hodin
- Řád školy
- Rozhodnutí ředitelky vydaná ve školním roce 1999/2000
- Záznamy z jednání pedagogické rady
- Záznamy z pracovních porad zaměstnanců školy
- Plán práce školy s dodatky
- Hospitační záznamy
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/99
- Zpráva okresního hygienika
- Vybrané sešity a žákovské knížky

ZÁVĚR

Na základě hodnocení vzdělávání ve sledovaných předmětech a úrovně řízení hodnotí Česká školní inspekce školu jako nadprůměrnou.

Namátkovou kontrolou inventárních soupisů nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků na učebnice a učební pomůcky.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v. r.
Členové týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	Vojtěch Chromeček v. r.

V Šumperku dne 21. ledna 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 31. ledna 2000

Razítko

Skřídlová Jitka

Skřídlová Jitka v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad 751 52 Přerov, Bří Hovůrkových 17	2000 - 02 - 18	135 041/00 - 011092
Zřizovatel dtto	dtto	dtto

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny.